

Projekt *Administrative and management reform of Croatian Archive Service* MATRA 06/HR/9/2

U suradnji s Nacionalnim arhivom Kraljevine Nizozemske Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Hrvatski državni arhiv provode projekt *Administrative and management reform of Croatian archive service*. Projekt je pokrenut u okviru pretprirodnog programa pomoći Vlade Kraljevine Nizozemske *Matra Pre-accession Projects Programme (MPAP)*, kojim se želi pomoći državama kandidatkinjama u zadovoljavanju kriterija za članstvo u EU i u jačanju sposobnosti za provedbu usvojenih politika te za sudjelovanje u europskim programima i projektima.

Svrha je ovog dvogodišnjeg (2007.-2008.) bilateralnog projekta podržati Ministarstvo kulture i arhivsku službu u Republici Hrvatskoj u optimiziranju ustroja i djelatnosti arhivske službe, usvajanju i primjeni europskih politika i preporuka te u podizanju institucionalne i stručne osposobljenosti za sudjelovanje u europskim programima i projektima.

Projekt obuhvaća veći broj aktivnosti: od analize pravnih i organizacijskih aspekata djelovanja arhivske službe i preporuka za njihovo unapređenje, do raznih oblika stručne pomoći, prijenosa znanja i razmjene iskustava.

Uz Ministarstvo kulture, Hrvatski državni arhiv i Nacionalni arhiv Kraljevine Nizozemske, kao nositelje projekta, u njemu sudjeluju nizozemska ministarstva nadležna za područja kulture i unutarnjih poslova, područni državni arhivi u Hrvatskoj i veći broj stručnjaka iz Nizozemske. Za ovaj je projekt Vlada Kraljevine Nizozemske odobrila iznos od 375.000 eura.

Arhivsko zakonodavstvo

U okviru projekta provedena je analiza hrvatskog arhivskog i srodnog zakonodavstva (propisi o uredskom poslovanju, pravu na pristup informacijama, zaštiti osobnih podataka i dr). Razmotrena je usklađenost naših propisa s odgovarajućim europskim preporukama i smjernicama te s *Načelima za arhivsko zakonodavstvo* koja je prije desetak godina izradio Odbor za pravna pitanja Međunarodnog arhivskog vijeća kao neku vrstu referentnog teksta za analizu i ocjenu propisa u arhivskoj djelatnosti.

Osnovni je cilj ove analize dati preporuke za izmjene arhivskog i srodnog zakonodavstva koje su potrebne bilo za usklađivanje s navedenim preporukama i načelima, bilo radi međusobne usklađenosti pojedinih naših propisa.

Preporuke za izmjene u arhivskom i srodnom zakonodavstvu sistematizirane su u petnaest točaka. Među ostalim predlaže se da se:

- u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima dorade definicije arhivskog i registraturnog gradiva (uz prijedlog da se izbjegava riječ »registraturno«),
- ublaže neke odredbe o privatnome arhivskom gradivu, odnosno da se sustav njegove zaštite usredotoči na najvažnije gradivo u privatnome posjedu,
- jasnije definiraju odnosi među pojedinim segmentima arhivske službe u cjelini,

- razmotre mogućnosti za uvođenje zajedničkog upravljanja i odgovornosti za gradivo koje nastaje na lokalnoj i područnoj razini,
- osigura veća usklađenost i interna podrška u obavljanju stručnih poslova unutar mreže državnih arhiva,
- donesu novi propisi o uredskom poslovanju,
- uklone neujednačenosti među pojedinim propisima.

Institucionalno i stručno jačanje arhivske službe

Jačanje institucionalne i stručne sposobnosti arhivske službe za primjenu europskih politika u arhivskoj djelatnosti i za sudjelovanje u europskim programima i projektima jedan je od glavnih ciljeva ovoga projekta.

U ovom se segmentu projekta odvijaju tri grupe aktivnosti:

- izrada preporuka za strategiju razvoja arhivske službe,
- pilot projekti u pojedinim područjima djelatnosti arhiva,
- analiza potreba i izrada preporuka za uspostavu stručne savjetodavne službe na nacionalnoj razini.

S tim u svezi izrađena je cjelovita analiza organizacije, resursa i načina rada arhivske službe u Hrvatskoj te konteksta u kojem djeluje, odnosno prilika i mogućnosti koje se očekuju u bliskoj budućnosti. Na temelju ove analize pripremljene su preporuke o smjerovima daljnjeg razvoja i poželjnim strateškim ciljevima arhivske službe. Predlaže se niz konkretnih mjera i rokova čiji su ciljevi:

- osigurati da arhivska služba bude temeljni nacionalni informacijski servis koji omogućuje brz i jednostavan pristup našem povijesnom naslijeđu,
- osigurati da arhivsko gradivo bude preuzeto, obrađeno i dostupno čim je to pravno moguće, te da se čuva u primjerenim uvjetima,
- razvijati vodeću ulogu arhivske službe u upravljanju dokumentacijom i informacijskim resursima u državnim i javnim službama,
- među građanima, organizacijama i zajednicama razviti visok stupanj svijesti i razumijevanja značaja i uloge koju dokumentacija i arhivsko gradivo imaju u njihovu životu i radu,
- izgraditi vodeću ulogu arhivske službe kao centra znanja, iskustva i kompetencija u upravljanju, korištenju i zaštiti dokumentacijskih i informacijskih resursa,
- razviti arhivsku službu kao sposobnu i prilagodljivu organizaciju.

Pokrenuta su četiri tematska pilot projekta: o vrednovanju, zaštiti gradiva, digitalizaciji te stručnom usavršavanju, u kojima sudjeluje četrdesetak stručnih djelatnika iz gotovo svih državnih arhiva. Značaj je ovih projekata u prijenosu znanja i usvajanju novih metodologija (npr. statističkog postupka za procjenu opsega i vrste oštećenja gradiva u spremištima), no ništa manje i u razvijanju suradnje i poboljšanju protoka informacija i jačanju komunikacijskih kanala unutar arhivske službe.

Jedan od ciljeva spomenutih pilot projekata je i ispitivanje mogućnosti za »umrežavanje« stručnih resursa koji postoje u arhivskoj službi te koordinirani rad na temama i pitanjima od interesa za sve arhivske ustanove. Razvoj i primjena meto-

dologija vrednovanja, stručno usavršavanje, sustav zaštite, digitalizacija i razvoj kapaciteta za podršku stvarateljima u upravljanju dokumentacijom neka su od tih područja.

S time u svezi pripremaju se i preporuke za uspostavu nacionalne stručne savjetodavne službe pri HDA. Ova je služba zamišljena kao poveznica i potpora mrežama stručnjaka u pojedinim područjima stručnoga rada u arhivima te razvoju i primjeni normi i dobre prakse.

Jačanje sposobnosti za primjenu europskih politika i za sudjelovanje u europskim programima i projektima

U okviru ovog segmenta projekta, hrvatskoj arhivskoj zajednici predstavljene su politike i programi Europske Unije na području arhivske i srodnih djelatnosti, njihovi ciljevi te zahtjevi i mogućnosti za sudjelovanje.

Jozo Ivanović